

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 22 din 12.01.2022

Dosar nr.: 753/2020

Petiția nr.: 6429/15.10.2020

Petent:

Reclamați: S.C. Romextra Express S.R.L.,

Obiect: afirmații privind originea etnică, apartenența politică, aspectul fizic al petentului

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul ales al petentului

1.

Numele, sediul și domiciliul reclamanților

2. S.C. Romextra Express S.R.L., Str. Aurora nr. 2, bl. PF3, Constanța, județul Constanța, J13/2374/2017, CUI 37902797;

3. redactor șef adjunct la Replica de Constanța,

4. redactor șef adjunct la Replica de Constanța,

5. reporter la Replica de Constanța,

6. reporter la Replica de Constanța.

7. reporter la Replica de Constanța,

II. Citarea părților

8. S-a solicitat petentului să depună petiția și înscrisurile în număr suficient pentru a comunica reclamanților.

9. Părțile au fost citate în condițiile impuse de pandemie.

10. Citațiile nu au fost ridicate de părțile reclamate.

11. Părțile au fost recitate.

12. Reclamații din nou nu au ridicat citațiile.

13. În aceste condiții s-a dispus efectuarea unei investigații și înmânarea personală a citațiilor.

14. S-au comunicat petentului punctele de vedere ale reclamanților, fiind solicitate concluzii scrise.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

11. Prin petiția **nr. 6429/15.10.2020** petentul, viceprimar al Contanței, membru PSD, arată că reclamații au publicat unele articole la care au apărut comentarii discriminatorii, făcând referiri la apartenența grupului etnocultural din care face parte (macedonian-

aromân). La alți politicieni, solicită investigarea și sancționarea faptelor (invocând inclusiv discriminarea multiplă), obligarea reclamațiilor de a șterge comentariile respective și a de crea anumite condiții pentru postarea unor comentarii, respectiv să publice un rezumat al hotărârii pentru o perioadă de 10 zile consecutive.

12. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 1084/10.02.2021**, a depus la dosar copii ale petiției.

13. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5122/07.07.2021**, a solicitat soluționarea în lipsă.

14. Prin concluziile scrise înregistrate la CNCD cu **nr. 8821/23.11.2021** petentul menține cele arătate anterior.

Sușținerile reclamațiilor

15. Prima reclamată, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 6413/26.08.2021**, a solicitat amânarea investigației din motive de boală.

16. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 7313/29.09.2021** prima reclamată a depus la dosar copia cărților de identitate ale persoanelor fizice reclamate, arătând că Popa Andreea este pseudonim, folosit de mai multe persoane.

17. Reclamații, prin punctul de vedere înregistrat la CNCD cu **nr. 7854/19.10.2021**, arată următoarele aspecte relevante:

- petiția nu indică exact acțiunile sau inacțiunile considerate a fi discriminatorii;
- persoanele de etnie macedoniană nu reprezintă un grup vulnerabil;
- nu s-a acționat diferit privind comentariile la adresa altor persoane;
- reclamatul nu a indicat la care comentarii se referă;
- articolele publicate se referă la activitatea petentului;
- ziarul prezintă viața diferitelor comunități etnice;
- invocă libertatea de exprimare.

Raportul de investigații

18. **Raportul nr. 31/2021** a constatat următoarele:

*„La sediul ziarului «Replica de Constanța», reprezentanții C.N.C.D. au purtat discuții cu **d-na**, director al S.C. Romextra Express S.R.L. (societatea care deține și editează ziarul «Replica de Constanța»). La discuții a asistat și **d-na** – contabil al societății).*

*Ca urmare a întrebărilor reprezentanților C.N.C.D., **d-na** a susținut următoarele:*

- *reprezintă atât societatea reclamată cât și cei patru reporteri ai publicației «Replica de Constanța» reclamați (numele este un pseudonim folosit de toată redacția ziarului, nu este utilizat doar de o singură persoană).*
- *Potentul, în temeiul art. 20 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare - republicată, enunță o serie de fapte cu caracter general, fără a indica exact acțiunile sau inacțiunile pe care le consideră discriminatorie.*
- *Persoanele de etnie macedoneană nu au fost evaluate niciodată ca grup populațional vulnerabil, iar denumirile de «machedon» sau «machidon» sunt folosite în limbajul obișnuit pentru a face referire la persoane cu o cultură familială specială de solidaritate și cu resurse financiare importante.*
- *Titlurile articolelor pe care petentul le-a menționat în anexele 1 și 2 au legătură numai cu activitatea administrativă desfășurată de dl. în calitate de viceprimar al municipiului*

Constanța, fără referiri la convingerile sale politice sau la apartenența sa etnică. Publicarea unor articole cu conținut critic la adresa activității sale în calitate de viceprimar nu constituie discriminare, iar faptul că încearcă să se ascundă în spatele etniei din care face parte este doar un subterfugiu, deși, prin angajarea sa în viața politică și-a asumat și posibilitatea ca cetățenii să îi critice activitatea. Dl. nu a mai participat în calitate de candidat în campania electorală pentru alegerile locale din 2020, fiind menționat în articole doar în calitate sa de viceprimar în funcție, calitate care a încetat la data de 28.10.2020, prin constituirea noului Consiliu Local al Municipiului Constanța.

- În articolele selectate de petent există comentarii ale cititorilor cu privire și la alte persoane, candidați în alegerile locale. Poate că exprimarea folosită de cititori nu este cea mai fericită, dar ziarul «Replica de Constanța» nu a acționat în mod diferit în situații similare și nu a stabilit reguli care să discrimineze în vreun fel o persoană anume.

- Dl. se consideră discriminat pe motive etnice prin faptul ca redacția ziarului nu a cenzurat comentariile cititorilor ziarului, fără a indica exact la care dintre acestea se referă.

- Petentul nu s-a adresat în niciun mod publicației pentru a fi șterse comentariile considerate ofensatoare. Au existat persoane care au solicitat ștergerea unor astfel de mesaje și pe cale de consecință acele comentarii au fost înlăturate.

- Dl. afirmă că au existat comentarii favorabile la adresa domniei sale pe care redacția ziarului le-a îndepărtat, dar nu face dovada existenței acelor comentarii.

- Articolele publicate în ziarul «Replica de Constanța», la care face referire petentul, **au avut în vedere exclusiv activitatea acestuia în calitate de viceprimar, fără legătură cu criteriile protejate de lege, astfel încât nu s-a creat pentru acesta un tratament diferențiat.** Rolul presei este de a veghea și observa derapajele autorităților, iar faptul că sunt criticate acțiunile administrației nu înseamnă că sunt încălcate drepturile și libertățile fundamentale sau alte drepturi recunoscute de lege.

- Ziarul «Replica de Constanța» publică permanent articole în care sunt redat aspecte din viața etniilor care trăiesc în Dobrogea, spațiu multicultural. Cultura și evenimentele din viața turcilor, tătarilor, aromânilor, romilor sunt prezente în paginile ziarului pentru informarea cititorilor (articole anexate).

- În legătură cu unele comentarii ale cititorilor care ar putea fi interpretate ca incitări la violență față de alte persoane, pe care nu le consideră modalități fericite de exprimare, d-na a susținut că trebuie aplicat testul proporționalității între aplicarea cenzurii comentariilor și a libertății de exprimare și a impactului real al acestor comentarii în rândul celor care au acces la aceste materiale publicate.

- Orice cititor are posibilitatea de a posta un comentariu la orice articol din ziar, fără a se înregistra în prealabil.

- Site-ul publicației identifică cuvintele obscene din comentarii și le elimină;

- Ziarul «Replica de Constanța» a postat pe site regulile privind modul de comunicare protejat și regulile de comunicare (anexate):

«Foarte important: Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenții de presă și personalități citate, responsabilitatea juridică le aparține acestora.

RESPONSABILITATEA JURIDICĂ PENTRU POSTAREA DE COMENTARII APARTINE AUTORILOR ACESTORA.

Opiniile cititorilor sunt foarte importante pentru noi, iar acesta este motivul pentru care secția Comentarii rămâne deschisă. Comentariile pot îmbogăți experiența cititorului și ne pot oferi și nouă informații utile. Nu ne dorim să îngrădim în niciun fel dezbaterile și interactivitatea cu noi.

Pentru a evita formulările indecente, obscene, dar și injuriile am dezvoltat un set de reguli pe care vă angajați să le respectați atunci când intenționați să postați un comentariu la unul dintre articolele publicate de ziarul nostru și, totodată, recunoașteți faptul că vă faceți responsabil de limbajul pe care îl folosiți și de mesajul pe care îl transmiteți, care nu reprezintă poziția site-ului nostru.

REGULI PRIVIND COMENTARIILE:

Prin postarea unui comentariu, vă angajați să respectați regulile pe care le-am stabilit în această pagină

1. Nu comentați în numele altor persoane.
2. Folosiți un limbaj civilizat, fără cuvinte și expresii licențioase.
3. Nu instigați la ură și violență.

4. Nu postați informații personale despre alte persoane și nu colectați sau salvați informații despre ceilalți utilizatori.

5. Atacurile la persoană, tentativele de intimidare, amenințările sau hărțuirea unor utilizatori, a altor persoane sau a autorilor articolelor sunt interzise. În caz contrar, ne rezervăm dreptul de a pune la dispoziția instituțiilor abilitate, la cerere, informațiile și IP-urile pe care site-ul le stochează.»

- Ziarul «Replica de Constanța» nu încurajează manifestările agresive ale opiniilor și consideră că modul corect de comunicare este cel bazat pe respect, chiar și atunci când informațiile sunt nefavorabile, cu un echilibru între dreptul la informare, libertatea de exprimare și restrângerea acestor drepturi.

La finalul discuțiilor, echipa de investigație a înmănat d-nei, copii ale petiției nr. 6429/15.10.2020 precum și citațiile aferente, în vederea comunicării acestora reporterilor reclamați. Totodată, reprezentanții C.N.C.D. au convenit cu directorul Ziarul „Replica de Constanța», ca în cel mai scurt timp posibil, să trimită pe adresa Consiliului un punct de vedere pe marginea aspectelor sesizate, (punct de vedere anexat prezentului raport).

Echipa de investigație anexează prezentului raport următoarele înscrisuri, în original sau copie:

- Copie Certificat de înregistrare O.N.R.C. S.C. Romextra Express S.R.L.;
- Copie Carte de identitate;
- Copie Carte de identitate;
- Copie Carte de identitate;
- Copie Carte de identitate;
- Punct de vedere S.C. Romextra Express S.R.L., **Constatările echipei de investigație în urma controlului efectuat:**

În urma controlului efectuat la fața locului, a discuțiilor cu persoanele susmenționate și a analizei documentației din dosarul cauzei, echipa de investigație a constatat următoarele:

- **Publicația «Replica de Constanța» nu a făcut suficiente demersuri pentru a împiedica publicarea sau/și elimina pe/de pe site comentariile denigratoare la adresa etnicilor aromâni macedoneni;**
- **Nu s-a putut proba că ziarul «Replica de Constanța» a șters comentariile favorabile la adresa petentului;**
- **Nu s-a putut proba că rubrica de comentarii a fost deschisă doar la articolele privind persoana petentului sau a primarului.”**

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

19. Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor, la alin 1, stabilește:

„Petiția privind acte sau fapte de discriminare va cuprinde:

- a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, se va arăta domiciliul ales, unde urmează să i se facă toate comunicările privind soluționarea petiției;
- b) numele și calitatea celui care reprezintă partea, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;
- c) obiectul petiției;
- d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază petiția;
- e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere;
- f) semnătura.”

20. Privind probarea faptelor de discriminare, art. 20 alin. 6 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”

21. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

22. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

23. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

24. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară”

(*Marckx împotriva Belgiei*, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (*Van der Musselle împotriva Belgiei*, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (*Fredin împotriva Suediei*, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (*Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit*, 30 iulie 1998, §75).

25. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

26. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

27. Conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe etnicitatea presupusă reprezintă discriminare rasială (*Timishev împotriva Rusiei*, 13 decembrie 2005, §55-56).

28. **O.G. nr. 137/2000** nu protejează doar persoanele aparținând grupurilor vulnerabile. Atât CNCD cât și instanțele de judecată au constatat discriminarea unor categorii de persoane cum ar fi judecători, procurori, polițiști, persoane aparținând comunității de români, persoane dereligie ortodoxă etc. care în mod evident nu aparțin unor grupuri vulnerabile.

29. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

30. **O.G. nr. 137/2000** la art. 2 alin. 4 prevede: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

31. Conform art. 2 alin. 6 din **O.G. nr. 137/2000**: „Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință bazată pe două sau mai multe criterii prevăzute la alin. (1) constituie circumstanță agravantă la stabilirea răspunderii contravenționale dacă una sau mai multe dintre componentele acesteia nu intră sub incidența legii penale.”

32. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în

continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

34. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

35. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

36. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

37. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât

- scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori

- împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42;
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

38. În Cauza *Magyar Tartalomsgálgatók Egyesülete și Index.hu Zrt împotriva Ungariei* în care s-a pus în discuție responsabilitatea deținătorului unei pagini de

internet privind comentariile postate, prin **Hotărârea din 2 februarie 2016** judecătorii CEDO au decis că există responsabilitate doar în situația în care deținătorul este avertizat asupra unui conținutului nepotrivit al mesajelor și nu ia măsuri (spre exemplu nu șterge mesajele).

39. Art. 30 al Constituției României care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

40. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

41. Art. 26 alin. 1-2 din O.G. nr. 137/2000 prevede:

„1. Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

2. Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

42. Se constată că, în perioada 20.07.2020-01.10.2020, în publicația **Replica de Constanța** au fost publicate mai multe articole despre viceprimarul reclamat, membru PSD, aparținând comunității de macedonieni-aromâni, la care au apărut în variante online comentarii de genul: *„acest mitocan idiot este un infect makidon”, „ca orice makidon ciordește” „specimen hapsan”, „Leprele cipane au dus de râpă Constanța. La VOT!! Muie psd!!!!”, „babuin”, „față de retardat”, „cînd dispar machedonii din Constanța va scădea poluarea”, „doi machidoni jegoși și hoți”, „cimpanzeii de makidoni”, „cioban primitiv, disperat după furat”, „Makidonii împutuți și țigani conduc orașul. PSD trebuie să dispară”,*

„cretinoid de machedon”, „rasă de parveniți”, „zdreanță alogenă”, „machidonii buni, sunt cei morți și îngropați”, „mutant”, „jeg makidonesc”. Comentariile nu au fost șterse în urma citării reclamațiilor.

43. Petiția indică clar că se referă la aceste comentarii. Aceste comentarii, ca și multe altele, au fost indicate prin subliniere. Chiar dacă nu ar fi fost indicate, ele sunt evidente, nu necesită o analiză greoaie pentru redacția unui ziar să identifice aceste comentarii.

44. Se constată că reprezintă un pseudonim, astfel clasează petiția față de această reclamată, ca fiind inexistentă.

45. Constată că obiectul petiției se referă la unele comentarii la articole și nu la articolele în sine, astfel responsabilitatea juridică privind aceste comentarii, în conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, revine persoanei juridice, societate comercială, și nu persoanelor fizice. În consecință, persoanele fizice reclamate nu au calitate procesuală pasivă.

46. Faptul că reclamata societate comercială a afișat că nu răspunde pentru comentariile cititorilor nu înlătură responsabilitatea contravențională. Această responsabilitate rezultă din faptul că nu a șters comentariile nici după ce prin citație a fost informată că petentul le consideră discriminatorii. Astfel, societatea comercială reclamată a promovat ideile formulate de cititori.

47. Cererea petentului privind obligarea reclamațiilor de a șterge comentariile respective și a de crea anumite condiții pentru postarea unor comentarii excede competențelor CNCD, doar instanțele de judecată putând formula astfel de obligații.

48. Pe fond, Colegiul director constată din punctul de vedere al dreptului la demnitate faptul că persoanele se află în situație identică indiferent de originea etnică, apartenența politică, respectiv aspectul fizic.

49. Criteriul de diferențiere este cel al originii etnice, al apartenenței politice și al aspectului fizic. Comentariile care formează obiectul petiției se referă preponderent la aceste aspecte.

50. Comentariile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare îndreptată împotriva petentului pe criteriul originii etnice, apartenenței politice, respectiv al aspectului fizic.

51. Astfel, afirmațiile analizate reprezintă discriminare, întrucât au creat o deosebire pe criteriul originii etnice, apartenenței politice, respectiv al aspectului fizic, și care au avut ca scop și efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

52. Societatea reclamată, prin neștergerea acestor comentarii nici după ce a aflat că persoana vizată le consideră discriminatorii, a avut un comportament pasiv care, prin efectele pe care le-a generat, a supus petentul unui tratament injust, degradant.

53. Fapta reprezintă discriminare multiplă, întrucât deosebirea este bazată pe trei criterii.

54. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare. În primul rând, trebuie constatat faptul că în niciun caz soluționat de CEDO privind afirmații cu caracter rasist (cum pot fi catalogate multe dintre comentarii, cum ar fi spre exemplu „cînd dispar machedonii din Constanța va scădea poluarea”) nu s-a acordat prioritate dreptului la libera exprimare.

55. În mod evident, exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează pe alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de

dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială în situații de tensiuni. Atacurile la adresa petentului s-au desfășurat într-o situație cu tensiuni politice pe fondul alegerilor, comentariile dorind să discrediteze o persoană care a candidat la alegeri. Petentul putea fi criticat pentru faptele lui, fără a face afirmații cu caracter rasist, fără să se utilizeze expresii care au ofensat în mod gratuit.

56. Având în vedere că toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță. Acest principiu este valabil și pentru presă. Abuzul în ceea ce privește libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului. Afirmațiile rasiste, atacurile la persoană nu reprezintă informații de interes public care trebuie oferite, promovate de presă.

57. Colegiul director aplică amenda contravențională în cuantum de 10.000 lei față de S.C. Romextra Express S.R.L., Str. Aurora nr. 2, bl. PF3, Constanța, județul Constanța, J13/2374/2017, CUI 37902797, având în vedere următoarele:

- a) discriminarea a vizat o persoană;
- b) afirmațiile rasiste reprezintă o încălcare gravă a dreptului la demnitate;
- c) au fost postate un număr extrem de mare de comentarii discriminatorii, unele dintre ele fiind extrem de grave;
- d) presa este formator de opinie;
- e) discriminarea este multiplă;
- f) reclamata nu a mai fost sancționată anterior de CNCD.

58. Obligă S.C. Romextra Express S.R.L. să publice rezumatul prezentei hotărâri pe propria pagină de internet, cu link de pe prima pagină, timp de trei luni.

59. Se recomandă societății reclamate ca, pe viitor, să monitorizeze comentariile și să le șteargă pe cele cu caracter discriminatoriu.

60. Opinie separată cu privire la sancțiunea aplicată, exprimată de Jura Cristian, Moța Maria și Popa Claudia Sorina - membri în Colegiul director

Având în vedere faptul că societatea reclamată nu a mai fost sancționată anterior, iar discriminarea rezultă dintr-un comportament pasiv, și nu unul activ, apreciem că aplicarea unei amenzi contravenționale în cuantum de 5.000 de lei ar fi fost mai justă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Petiția respectă condițiile prevăzute de art. 11 alin. 1 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);

2. Clasează petiția față de Popa Andreea, reprezentând un pseudonim, și nu o persoană fizică reală (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
3. Persoanele fizice reclamate () nu au calitate procesuală pasivă, repsonsabilitatea pentru neștergerea comentariilor revenind persoanei juridice S.C. Romextra Express S.R.L. (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
4. Obligarea reclamaților de a șterge comentariile respective și a de crea anumite condiții pentru postarea unor comentarii excede competențelor CNCD (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
5. Faptele sesizate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 4, art. 2 alin. 6 coroborate cu art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
6. Aplică amenda contravențională de 10.000 lei față de S.C. Romextra Express S.R.L., Str. Aurora nr. 2, bl. PF3, Constanța, județul Constanța, J13/2374/2017, CUI 37902797, conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** (cu 6 voturi pentru, 3 împotrivă);
7. Obligă S.C. Romextra Express S.R.L. să publice rezumatul prezentei hotărâri pe propria pagină de internet, cu link de pe prima pagină, timp de trei luni conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
8. Recomandă societății reclamate ca, pe viitor, să monitorizeze comentariile și să le șteargă pe cele cu caracter discriminatoriu (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
9. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Administrației Județene a Finanțelor Publice Constanța (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință).

V. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Constanța, dovada plății și a publicării rezumatului hotărârii se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 12.01.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

**Redactată și motivată: Haller István, pct. 60 PCS
Data redactării: 14.01.2022**

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.